

ESTI MESE

Egy kicsit másként...

2059 december elsejét írunk. Gyerekzsivaj lengi körbe a nappalit, mindenki a három „nagyapó” szokásos év végi mesedélutánját várja. Szilárd, Patrik és Zoli bácsi minden évben egyszer maga köré gyűjti az unokákat és mesél a régi időről, amit a gyerekek minden alkalommal figyelmesen hallgatnak végig. A mese, rendhagyó módon, a végén szokott kezdődni, a jelenben, és csak aztán következik a múlt.

Kezdődjön hát a mese:

Tudjátok gyerekek, az elmúlt ötven év anyyi változást hozott az életünkbe, amennyi száz év alatt sem történt azelőtt a technikai vívmányok terén. Ha körbe néztek ebben a házban, amit már a szüleitek építettek, csupa kényelmet és takarékoságot szolgáló megoldást láttok. Nézzük csak, miről is beszélek: Ez a ház, amiben éltek, passzív ház, ami azt jelenti, hogy nagyon kevés energia felhasználással tudtok fűteni, világítani, takarékoskodtok a vízzel is, óvjátok környezeteteket. A fűtést a geotermikus hőszivattyú biztosítja, ami meleg vízzel látja el a padló, fal és mennyezetfűtés vékony csővezetékeit. A fűtést segíti a napelem által tárolt meleg is. Persze a szigetelésnek is kiválónak kell lennie, és elég vastagnak, hogy ne szökjön meg a hőforrások által biztosított meleg. A 30 cm-es szigetelés elegendő ahhoz, hogy a betonnal kiöntött polisztirol elemekből épített fal megfelelően bent tartsa a meleget és kint a hideget. Azt is megtanultátok már, hogy az ilyen házakban nem kell és nem is szabad nyitogatni az ablakokat, az előbb említett szigetelés miatt. A mai ablaküvegek is más szerkezetűek, mint a régiek, amikor még én voltam gyerek. Akkoriban ugyan már rendszeresen használták a műanyag ablakkereteket, de csak kétrétegű üvegeket alkalmaztak a gyártásnál, szemben a ma már hagyományosnak mondható háromrétegűvel. Mi aggódtunk volna azon, ha naponta legalább kétszer nem lett volna alaposan kiszellőztetve, mert az elhasználandó levegő nem túl egészséges a lakásban. Ma már ezt is ügyesen megoldották egy hő visszanyerővel ellátott szellőztető berendezés segítségével.

Iszom egy pohár vizet, mielőtt folytatom.

A vízről jut eszembe. Annak idején minden WC öblítésnél az jutott eszembe, milyen pazarlás is az, hogy erre a célra is ivóvizet használunk. Hány meg hány országban nem lehet inni a vezetékes vízből. Mert nem tudják annyira megtisztítani a hálózatot, hogy biztonságosan fogyasztható legyen a víz, mi pedig pazaroljuk. A modern technika hál' Istennek ezt is megoldotta. Az elve is na-

gyon kézenfekvő, akkoriban is megoldható lett volna, főleg az újonnan épített lakásoknál. A mosógépből származó és a fürdő vizet egy külön erre alkalmas tartályba gyűjtitek össze, ahonnan szivattyú segítségével vissza lehet juttatni a WC tartályban az öblítéshez. Ezzel nagyon sok vizet meg lehet spórolni. A szennyvíz pedig baktériumok segítségével lebontásra kerül egy másik tartályban. Ez ugyan csak a növények és a kert öntözésére alkalmas, de gondoljuk csak meg, nyáron az aszályos júliusban mennyi víz folyik el öntözésre. És ennek jobban örülnek a növényeink.

Ugyan ti családi házban éltek, de sokan laknak még mindig panellakásokban, ahol az elmúlt évek szintén a változásról szóltak. A panelek szigetelése mára befejeződött, minden családot támogattak abban is, hogy a modern háromrétegű üvegre cserélje ablakait. A radiátorokban folyó meleg vizet a hőerőművekben a biomassa elégetésével származó energiával nyerik. A szobákban csak energiatakarékos égőt használnak és a WC öblítést is megoldották egy utólagosan épített tartállyal, ami hasonló elven működik, mint a családi házaknál. Abban az időben gyerekek nagyon nagy volt a munkanélküliség, nem volt mind-egy, mennyit fizetünk a fűtésre, villanyra, vízre. Bizony egy-egy család fizetéséhez képest a havi fűtésszámla óriási nagy terhet jelentett.

Ma mindenre több pénz jut, mivel alig kell a rezsire költenünk, ezért is jártok gyakrabban pihenni, és ezért tud édesanya több pénzt fordítani az energiatakarékos háztartási berendezések vásárlására is.

Reggelig mesélhetném, hogy még dédszüleitek gáztűzhelyen főztek, ti már indukciós lapon melegítitek az ebédet, hogy az elemlámpa sem a régi elemes, hanem indukciós. Az elemes kisautóban sem kell többé cserélni az akkumulátort, sőt az elemet sem, mert csak megrázzátok, és máris újra működik. Bizony az én időmben, amikor nyaralni mentünk, vagy nagyon izzadtunk a meleg szállodai szobában vagy nagyon sok pénzt adtunk ki arra, hogy klimatizált hotelban lakhassunk. Ma pedig a legtöbb szállodát jéggel hűtik, ami takarékos, hiszen a fagyasztást éjszaka végzik a gépek, amikor nincs kint sem meleg. Ha belegondolok abba, hogy mennyi jóslat és katasztrófafilm szólt arról, hogy mi lesz a Földünkkel, ha tovább növeljük az üvegházhatást, és elpazaroljuk a nem megújuló energiákat!

Naponta szóltak a híradások arról, hogy az autók kipufogógáza mennyire szennyezi a levegőt, hány és hány gyerek szenvedett allergiában, amihez sok köze volt a szennyezett levegőnek.

Most már tiszta levegőjű városokban élünk, hiszen tudjátok, az autók már nem benzinnel mennek, hanem egy alternatív módon előállított üzemanyaggal, amit a víz bontásából nyernek. Amennyi vizet megspórolunk a háztartásokban, azt mind erre a célra hasznosítják. A szükség megváltoztatta az emberek gondolkodását, és sok új dolgot találtak ki is vezettek be.

A teherhajók sem használnak annyi üzemanyagot, mert rájöttek, hogy a szél a legjobb és legolcsóbb eszköz a hajók előrehaladásában. Amikor megfelelő nagyságú a szél, óriási 300-400 négyzetméteres vitorláikat kifeszítve haladnak előre. A legnagyobb találmány mégis azt hiszem az lett, hogy be tudják fogni a villám energiáját. Bár még korlátozott, hogy mikor, melyik villámokat képesek befogni, így is sok-sok gigawattnyi teljesítményt spórol nekünk a természet. A természetet is nagyobb mértékben védjük és támogatjuk, mint azelőtt. Kevesebb papírt használunk, hiszen hangos könyvet hallgatunk, vagy a laptopon olvassuk az elektronikus könyveket. Az iskolában sem kell megvinnünk a drága tankönyveket, hiszen minden diák energiatakarékos laptopot használ. Sok erdő újult már meg azóta, hogy ezt a módszert követjük. Igaz az esőerdők gazdagságát már nem adja vissza senki, de legalább elejét vettük a további irtásnak. Az újrapapír mintájára megalkotott újrabútor óta a bútoripar számára kivágott fa mennyisége is lecsökkent.

Annak idején éppen a sok technikai vívmány volt az, aminek folyamányaként a mértéktelen fogyasztás került előtérbe.

Amikor divatba jött a villanyvilágítás, néhány országban átestek a ló túloldalára és mértéktelen módon világították ki a városokat, óriási fényplakátokat helyeztek el minden négyzetcentiméterre, leginkább ünnepek idején.

Ezzel rengeteg energiát pazaroltak el, és sok madár vesztette el a tájékozódását repülés közben a fénytől, ami a városokból szennyezte az eget.

Aztán feltalálták az autót, ami az embert segíti, de mi ismét nem tudtunk mértéket tartani. A mi időkben volt család, ahol mindenkinek külön autója volt, sokszor több száz kilométert tettek meg úgy, hogy egyedül ültek az autóban. Jómagam is ifjú koromban magányosan róttam a kilométereket, nem törődve azzal, hogy...de ezt most hagyjuk.

Örülök, hogy minden másként van most. Olyan nyugodt, boldog most a világ. Senki nem olyan zaklatott, mint annak idején. Nem fenyeget minket világhatasztrófa, nem vészjóslásként nézünk katasztrófa filmeket, hanem szórakozásból. Tudatos, okos gyerekeket nevelnek az iskolákban, akik gondosan vigyáznak környezetükre. Most is vannak olyanok, akik megszegik a szabályokat és a rendet, de az ő büntetésük is hasznos, és visszatéríti őket a helyes mederbe, hiszen a természetben végzett büntető munka, fatelepítés, erdőgondozás, és egyéb a természetért végzett munka észhez téríti őket. És a legkeményebb büntetés, hogy bizonyos időre megvonják tőle az olcsó megújuló energiaforrásokat a lakásából, így mindenért a hagyományos és ma már nagyon drágának számító energiával kell fűteniük, világítaniuk...

Remélem, még sokat tudok nektek mesélni jövőre is és ezt a hagyományt megtartva ti is meséltek majd unokáitoknak, emlékeztetve őket is mindig arra, hogy vigyázni kell erre a Földre, a mi Földünkre!

Jó éjszakát gyerekek, és áldott, békés készülődést az ünnepekre!